

## ԳՐԱԿԱՆ

## ԸՍԷ ՊԻԱՆԻ. ԵՍ ԻՆՉՊԵՍ ՍԻՐՏՍ ՅԱՆՁՆԵՄ ՕՏԱՐ ՀՈՂԻՆ

Պիանի, իմ չքնաղ Պիանի, դիչերուան լուսիեան մէջ խոր, ինձ՝ ալցի եւ եկեր դուն նորէն, ու դէմքդ ալնպէս լուսաւոր, ու ձայնդ ալնպէս կարկաչուն, ձայնդ մերթ մայրական դերդ օրօր, մերթ կարծես աղբիւրի մը մընջիւն:

Պիանի, իմ չքնաղ Պիանի, կուգաս դուն հաղար պատկերով, մերթ կապոյտ—կապոյտ—կապոյտ, կախարդ ծովու դէմքով, մերթ հեռուն, երկնքի մէջ միւրհաւոյ Սիւսանի փառահեղ հասակով. մերթ Վարպէն ծաղոյ, ամպերու պատմունանք ուսին առած՝ չքնաղակդ արեւու չքնաղիեամբ, մերթ նալիւրի թալուհի Ծովուն ծոցին մէջ լողացող աստղերու հոյով:

Պիանի, իմ չքնաղ Պիանի, երբ առաջին անգամ՝ արեւու շողերուն հետ եւ աշխարհ իջայ, թափառեցայ դարերով, անթիւ հաղարամեակներով՝ աշխարհի ամեն կողմեր, մինչեւ որ, օր մը հասայ քեզի ու հիացած կեցայ քու դեղեցկութեան դիմաց ու լացի հիացմունքէս, եւ արցունքս ցող եղաւ ու մարդարիտներով օծեց քու ծաղիկները. ու արցունքս անձրեւ եղաւ եւ իջաւ քու ալիքներուդ: Անկէ ի վեր, եւ հաղար անգամ ու հաղար ձեւով փիհակ փոխեցի քու ծոցիդ մէջ, եղայ ծաղիկ ու թիթեռ, եղայ պտուղ ու հասկ, եղայ թոյր ու բոյր, ու բոյր ձեւերուս մէջ եւ սիրեցի քու հողն ու փոքր, քու օդն ու արեւը, քու ծովն ու երկինքը, քու աղբիւրներն ու գետերը, քու լեռներն ու կանառչ—կանառչ հովիտները:

Գիանի՞ Պիանի, եւ Ուրարտացիներու հետ քու փառքդ կերտեցի. եւ ժայռերուն վրայ քու պատմութիւնը դրոշմեցի, եւ Մենուսան հետ յղացայ քու հոշակաւոր Զրանցքին ծրագիրը. Տիգրիսի փոքրերուն հետ եւ քու փառքն ու դեղեցկութեան հմայքը մինչեւ Բաբելոն ու Սումերիա տարի. ու քու կարօտէդ ամպ եղայ եւ հոն ու հովի թեւերուն վրայ նստած, եկայ քու կապոյտ—կապոյտ ծովուն վրայ օրօրուցայ պահ մը եւ անձրեւին հետ իջայ քու ծոցդ կարօտս անելու:

Յետոյ՝ եւ Տիգրան Մեծի պալարափողերով քու տիեզերական փառքը հռչակեցի աշխարհին. եւ իր թաղին ամենէն չողչողուն դոհարք դարձայ: Հրոսմը նախանձէն ամպտեցաւ, Պարսկաստանը սուղի քօղով ծածկուեցաւ: Բայց ժամանակի անխոր պտտեցաւ անվերջ: Եւ մերթ արցունք դարձայ քու բախտիդ համար ու մերթ պայծառ—պայծառ ժպիտ արեւի շողերու:

Եւ օր մըն ալ՝ ահաւոր փոթորիկ մը տղկեց դիւ քու ծոցէդ ու նետեց իրաքի հեռաւոր անապատներուն: Տիգրիսի ալիքները քու պատկերը բերին իմ առաջին պատմութեան ու եւ կարօտս յանձնեցի իր ջրերուն.—

«Սիրտըս նման ի էն փրլած տըներ,  
«Կոտրեր դերաններ, խախտեր ին սրներ,  
«Բոյն պիտի դընին մէջ մայրի հաւքեր,  
«Էրթամ ձե թալիմ էն էման գետեր,  
«Էղնիմ ձրկներաց ձաղերաց ընկեր,  
«Ա՛խ, Պիանի, Պիանի, Պիանի տնաւը»:

Ու հիմա քու կարօտի կրակէն կիզուած սա սիրտը շուտով, շուտով պիտի դադրի տրոփելէ. բռէ Պիանի, եւ օտար հողին ինչպէս յանձնեմ դայն:

Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ